

KVFS

2008:6

Utkom från trycket den
12 mars 2008

Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om intensivövervakning med elektronisk kontroll

beslutade den 3 mars 2008.

Kriminalvården föreskriver följande föreskrifter med stöd av 9 § förordningen (1994:1060) om intensivövervakning med elektronisk kontroll och beslutar följande allmänna råd.

1. Allmänt

De grundläggande bestämmelserna finns i lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll (IövL) och i förordningen (1994:1060) om intensivövervakning med elektronisk kontroll.

Av IövL framgår att dömda för att kunna komma i fråga för intensivövervakning ska ha en sammanlagd strafftid på högst sex (6) månader.

I följande fall kan det inte bli aktuellt med intensivövervakning:

- domar enligt 28 kap 3 § brottbalken,
- förvandlingsstraff för böter,
- förverkande av villkorlig frigivning som beslutats av övervakningsnämnd enligt 26 kap 19 § BrB,
- domar som är meddelade före den 1 maj 1994

samt om den dömde tidigare verkställt intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV) och det inte efter verkställighetens slut någon gång förflutit en period av minst tre (3) år under vilken den dömde inte begått något brott som föranlett strängare påföljd än böter.

Frivårdskontoren ansvarar för utredning av ansökan och verkställighet av IÖV.

2. Förberedande åtgärder för verkställighet av IÖV m.m.

2.1 Information om IÖV

Allmänna råd

Av förordningen om intensivövervakning med elektronisk kontroll (1994:1060) framgår att domstol skriftligen ska informera den dömde om IÖV.

Av lagen följer att frivårdskontoren ska lämna information om intensivövervakning till samtliga dömda vars domar överensstämmer med kriterierna för IÖV. Frivårdskontoret behöver dock inte lämna information till dömda som tidigare avtjänat straff genom intensivövervakning, om det inte efter frigivningen förflutit en period om minst tre år under vilken den dömde inte begått något brott som föranlett strängare påföljd än böter. Vid oklarhet om en sådan treårsperiod föreligger kan kontroll ske mot belastningsregistret (BR). Av BR framgår datum för eventuellt brott som lett till villkorlig dom eller strängare påföljd.

En informationsfolder ska snarast möjligt översändas till den dömde med angivande av den senaste dag som den dömde ska kontakta frivårdskontoret (2 § förordningen, 1994:1060, om IÖV). Den av frivårdskontoret angivna dagen bör inte överstiga åtta dagar från postning av kuvertet. Om frivårdskontoret finner att det är lämpligt kan ansökningsformuläret bifogas informationsfoldern.

I informationsmaterialet bör finnas namn på personer vid frivårdskontoret som kan ge upplysningar om tidpunkt för informationsmöte alternativt ge kompletterande information om IÖV per telefon. Beträffande ansökan; se avsnitt 2.3 Ansökan.

2.2 Allmänna villkor för deltagande

1 § Utlänning som ska utvisas eller avvisas ur landet får inte medges intensivövervakning.

Allmänna råd

En förutsättning för beslut om intensivövervakning är att den dömde ansöker om det. Så många som möjligt av dem som uppfyller de allmänna kraven i fråga om påföljd bör medges verkställighet utanför anstalt i form av IÖV.

Intensivövervakning är i första hand avsedd för dömda på fri fot. Om den dömde påbörjat aktuell verkställighet i anstalt kan det vara ett skäl att avslå en ansökan om intensivövervakning. Förutsättningar kan dock finnas att påbörja intensivövervakningen om verkställighet i anstalt endast pågått några dagar. Om det i domen som ska verkställas har förordnats att den dömde ska kvarbli i häkte eller att han eller hon ska häktas bör det regelmässigt anses föreligga särskilda skäl mot verkställighet utanför anstalt.

Har frivårdskontoretet hos polisen begärt förpassning eller efterlysning av någon som har ansökt om intensivövervakning måste orsaken till

begäran beaktas. Sådan begäran kan innebära att särskilda skäl finns som talar emot intensivövervakning.

Om den dömde inte uppfyller de krav som ställs i lagen angående den som tidigare verkställt IÖV, kan undantag för ny verkställighet med IÖV endast medges om IÖV avbrutits i tidigt skede av verkställigheten utan den dömdes egen förskyllan.

Frivårdskontoret ska utreda möjligheterna för intensivövervakning även för personer som till följd av vissa omständigheter, exempelvis språksvårigheter, har svårt att genomföra intensivövervakning. Om det är praktiskt omöjligt att genomföra verkställigheten kan skäl föreligga att inte bifalla IÖV.

Särskilda skäl mot att bifalla en ansökan kan också undantagsvis föreligga om en bedömning av om den dömde kommer att följa uppställda föreskrifter gör att det är uppenbart orealistiskt att tänka sig att den dömde kan hantera verkställigheten. Detta kan bland annat gälla personer som är inne i ett avancerat missbruk eller uppträder påverkade och/eller hotfullt.

Om det på grund av det aktuella brottet eller annat är oförsvarligt eller stötande att bifalla en ansökan om intensivövervakning ska den avslås. Det kan röra sig om brottslighet som till sin karaktär är sådan att den typiskt sett är ägnad att fortsättas i eller från bostaden, till exempel olovlig sprittillverkning. Om brottet riktats mot den sammanboende bör IÖV inte medges, även om den sammanboende medger detta. Undantag från denna princip kan dock förekomma, t.ex. om en helhetsbedömning visar att förhållandena är sådana att brottet mot den sammanboende inte längre gör att särskilda skäl talar mot intensivövervakning. Om det föreligger hög risk för att den dömde återfaller i brott mot målsägande i aktuell dom bör inte IÖV medges. Detsamma gäller om den dömdes verkställighet med intensivövervakning skulle menligt inverka på hemmavarande barn.

2.3 Ansökan

2 § Den skriftliga ansökan ska ges in till den frivård inom vars område den dömde är bosatt.

Frivårdskontoret ska, om den dömde inte kontaktat frivårdskontoret på senast angivet datum, besluta om anstaltsplacering och inställelседag samt expediera inställelsebeslutet tillsammans med broschyr om IÖV.

Allmänna råd

Frivårdskontoret tillhandahåller ansökningsblankett för IÖV, vilken innehåller information om förenklad delgivning. Vid behov bör frivårdskontoret bistå den dömde med att upprätta ansökan.

Av 11 § IövL framgår att en ansökan om intensivövervakning är hinder för Kriminalvården att ta in den dömde i anstalt för att påbörja verkställigheten. Sådant hinder gör att den dömde inte får införpassas till anstalt innan ansökan slutligt prövats. Dock får den dömde dessförinnan införpassas i anstalt för verkställighet av straffet om

- ansökan har gjorts efter det att inställelседagen passerats,
- den dömde tidigare har ansökt om IÖV för samma straff,

- den dömde tidigare verkställt IÖV och det inte förflutit en period om tre år,
- den dömde tidigare verkställt IÖV och det inte någon gång förflutit en period om minst tre år under vilken den dömde inte begått något brott som föranlett strängare påföljd än böter,
- domen inte överensstämmer med kriterierna för IÖV, eller
- den dömde är häktad.

3. Utredning och verkställighetsplan

3.1 Utredning och upprättande av plan

3 § Utredningen om förutsättningarna för IÖV utförs av frivårdskontoret. Den dömde ska informeras om de villkor som är förenade med verkställigheten. Utredningen ska utmytna i en bedömning av om den sökande och dennes förhållanden är lämpliga för verkställighet utanför anstalt i form av IÖV. Om så är fallet ska frivårdskontoret upprätta en individuell plan för verkställigheten. Hänsyn ska därvid tas till förutsättningarna och behoven i det enskilda fallet. I planen ska preciseras de fem obligatoriska föreskrifterna enligt 9 § IöVL och övriga föreskrifter och anvisningar som gäller under verkställigheten. Av planen ska också framgå förslag om när verkställigheten ska påbörjas i bostaden och uppgift om kontaktperson inom frivårdskontoret.

Den dömde ska ta del av utredningen och om IÖV föreslås även verksställighetsplanen. Under utredningstiden ska minst ett hembesök genomföras för kontroll av hemmiljön och de tekniska förutsättningarna för den elektroniska övervakningen, samt för samtal med eventuella sammanboende.

Allmänna råd

Utredning av ansökan bör ske så snabbt som möjligt. Dagen för verkställighetens början bör ligga så nära i tid som möjligt efter beslutet och helst inom en månad från det att utredningen slutförts. Den sökande kan inte medges uppskov med verkställigheten av intensivövervakning.

Innehållet i verkställigheten planeras under utredningstiden och endast i undantagsfall bör ändringar förekomma i den fastställda verkställighetsplanen. Om det visar sig svårt att lägga fast ett schema över vistelser utanför bostaden för hela verkställigheten kan detta göras i etapper. Omständigheter som den dömde inte kan förutse kan inträffa. Frivårdskontoret måste i sådana fall medverka till att upprätthålla de grundläggande förutsättningarna så att verkställigheten kan slutföras. När schemat upprättas måste hänsyn tas till målsägande och risk för återfall i brott mot denne. Exempelvis bör inte fritidsaktiviteter förläggas i närheten av målsägandens bostad. Föreskrifter med detta syfte, till exempel att den dömde inte får söka upp målsägande, bör också övervägas.

För att underlätta situationen för ensamstående med minderåriga barn bör man redan under utredningen väcka frågan om hur den fortsatta barn tillsynen ska lösas om verkställigheten av IÖV upphävs och verkställigheten ska slutföras i anstalt eller i andra fall när problem med tillsyn av barn kan uppkomma.

3.2 Missbruk, kriminalitet m.m.

4 § Frivården ska utreda den dömdes användning av beroendeframkallande medel och dopningsmedel. Andra problem och eventuella vårdbehov som bedöms ha betydelse under och efter verkställigheten och för möjligheterna att förebygga återfall i brott ska kartläggas. Om inte särskilda skäl talar däremot ska frivårdskontoret meddela den dömda föreskrift om deltagande i program eller vård och behandling som kan medverka till att den dömda inte fortsätter att begå brott. I det enskilda fallet måste noga övervägas, om det är möjligt att ordna, mer omfattande sådana åtgärder. Under utredningen ska den dömda informeras om förbudet att använda beroendeframkallande medel och dopningsmedel samt de konsekvenser en överträdelse medför. Den dömda ska under utredningen även upplysas om skyldigheten att under verkställigheten på anmaning lämna prov för drogkontroll och tillfrågas om eventuella hinder att lämna prov.

Allmänna råd

Med beroendeframkallande medel avses alkohol, narkotika, andra berusningsmedel samt läkemedel som klassas som narkotika. Om den dömda av läkare har förskrivits medicin som klassas som narkotika t.ex. bensodiazepiner, kan frivårdskontoret som villkor för verkställigheten, föreskriva att den aktuella medicineringen ska godkännas av läkare som anvisas av frivården.

En föreskrift om vård och behandling eller deltagande i program kan underlåtas om behov uppenbart inte finns. Om det t.ex. är praktiskt omöjligt att arrangera insatserna på grund av språksvårigheter kan de i första hand ersättas med svenskundervisning. Om detta inte är möjligt och det i övrigt föreligger förutsättningar för IÖV kan liksom i övriga fall särskilt anordnad sysselsättning ersätta program.

Åtgärder som sker inom ramen för en föreskrift om vård och behandling eller deltagande i program måste ofta pågå under en längre tid och följas upp med eftervårdskontakter. De åtgärder som sätts in under verkställigheten kan därför inte ses isolerade, utan som ett första steg i en mer långsiktig rehabiliteringsprocess. Ambitionen måste vara att förmå den dömda att frivilligt fortsätta kontakten med externa vårdgivare, ideella organisationer och myndigheter eller att etablera nya sådana kontakter efter verkställigheten

Eftersom den dömda ska återvända till hemmet varje dag kan institutionsvård endast undantagsvis föreskrivas. Vanligtvis ska endast polikliniska vårdformer komma i fråga. Den dömda måste vara beredd att avsätta arbetstid för deltagande i program.

3.3 Bostad och telefon

5 § Samtycke till att den dömda avtjänar påföljden i bostaden ska inhämtas från samtliga personer över 18 år som tillhör hushållet. Sådant samtycke ska normalt inhämtas vid personligt sammanträffande med de sammanboende. Den dömda och de som ska avge sitt samtycke ska styrka sin identitet.

Allmänna råd

En förutsättning för intensivövervakning är att den dömda har tillgång till en permanent bostad med fungerande elektricitet och helst tillgång till fast telefon. Tillfälligt boende hos t.ex. släktingar eller bekanta kan accepteras. Eftersom kravet är att bostaden ska vara stadigvarande kan däremot inte boende i t.ex. hotellrum godtas. Bostaden ska ha en godtagbar standard. Bor den dömda i husbåt eller husvagn som har elanslutning samt i övrigt är lämplig kan detta godtas. Vidare måste det vara möjligt att tydligt avgränsa den dömdes bostad varför inte heller institutionsvård normalt bör komma ifråga. Undantag kan dock i vissa fall göras där boendet för den dömda är tydligt avgränsat och den elektroniska kontrollen kan upprätthållas.

Frivårdskontoret ska utreda om det finns förutsättningar att anordna den elektroniska kontrollen i bostaden samt precisera vilka utrymmen i anslutning till bostaden som den dömda får vistas i. Balkong eller altan bör räknas till de utrymmen som den dömda får disponera i anslutning till bostaden.

Den dömda och de sammanboende ska informeras om att teleleverantörens extratjänster inte får utnyttjas och att annan utrustning, t.ex. fax, modem, nummerpresentatör eller telefonsvarare, inte får anslutas till systemet på ett sådant sätt att den stör den elektroniska övervakningen. I de fall telefon saknas bör den dömda motiveras att själv anskaffa telefon för att möjliggöra den elektroniska övervakningen. Om detta inte är möjligt kan frivårdskontoret medverka till att den dömda får tillgång till en telefon som är anpassad för verkställighet med IÖV.

3.4 Sysselsättning

6 § Sysselsättningsgraden ska som regel motsvara minst halvtid. Den dömda ska kontrolleras under den tid han eller hon är i sysselsättning. Den person som ansvarar för sysselsättningsplatsen ska normalt underrättas om verkställigheten och en särskild kontaktman ska utses för kontroll på platsen. Kontaktmannen ska normalt vid sammanträffande informeras muntligt och skriftligt om vad uppdraget innebär.

Sysselsättning får inte vara förlagd utomlands.

Allmänna råd

Allmänt

Huvudsysselsättningen arbete, studier eller särskild anordnad sysselsättning ska kompletteras med minst en annan aktivitet som avser antingen behandling, deltagande i programverksamhet eller särskilt anordnad sysselsättning.

För personer som inte behärskar svenska språket kan den kompletterande sysselsättningen utgöras av svenskundervisning.

Den erforderliga sysselsättningsnivån kan uppnås genom en kombination av arbete/studier eller särskilt anordnad sysselsättning, deltagande i sysselsättningsfrämjande verksamhet, i behandling eller i program. Planerade

studier bör styrkas med kurs- eller studieplan. Omfattningen av aktiviteter-na måste vara sådana att den dömde inte isoleras i sin bostad. Det är ett krav att den dömde varje dag kan återvända till bostaden.

För att underlätta för personer som är arbetslösa, pensionerade, sjuk-skrivna eller handikappade att verkställa IÖV kan en något lägre syssel-sättningsgrad accepteras i dessa fall.

Arbete i eget företag eller sysselsättning i form av föräldraledighet kan anses uppfylla villkoren för huvudsysselsättningen. Även vård av barn efter avslutad föräldraledighet och vård av sjuk anhörig i eller utom hemmet kan godkännas om sysselsättningen bedöms lämplig samt har tillräcklig om-fattning och varaktighet. För pensionärer, sjukskrivna och handikappade kan t.ex. deltagande i dagcenterverksamhet eller andra organiserade akti- viteter vara godtagbara alternativ. Sysselsättningen i dessa fall ska an- passas till den enskildes förutsättningar. När det gäller sjukskrivna och andra personer med funktionsnedsättningar bör kontakt tas med försäk- ringskassan och/eller ansvarig läkare för att diskutera sysselsättningens omfattning och inriktning.

Saknar den dömde sysselsättning bör frivårdskontoret medverka till att förmedla kontakt och samråda med andra myndigheter för att undersöka om det går att finna någon sysselsättning för den dömde. En möjlighet kan vara att den dömde kan erbjudas sådan oavlönad sysselsättning som avses i lagen om samhällstjänst. När det gäller bedömningen av vad som kan utgöra särskilt anordnad sysselsättning kan något lägre krav ställas på sysselsättningsplats och innehåll jämfört med kraven enligt lagen om sam- hållstjänst. Förslag från den dömde på verksamhet som bedrivs i huvudsak regelbundet och är kontrollerbar kan godtas om den efter utredning bedöms som lämplig.

Om det är aktuellt med särskilt anordnad sysselsättning i form av praktik hos privat arbetsgivare bör handläggaren efter arbetsgivarens medgivande ta kontakt med arbetsförmedlingen för en lämplighetsbedömning av prak- tiken för den sökande och bedömning av arbetsplatsen för att eventuellt få till stånd en anställning med aktivitetsstöd. Om det planeras för rehabili- tering och återgång till arbetslivet kan praktikplats hos privat arbetsgi- vare godkännas om det i övrigt är lämpligt och försäkringskassan har läm- nat sitt medgivande.

Om inte särskilt anordnad sysselsättning går att ordna på annat sätt kan man under vissa förutsättningar godta privat obetald praktik. Förutom att sysselsättningen/praktiken ska vara kontrollerbar och regelbunden ska den i övrigt bedömas som lämplig. Om exempelvis en arbetsgivare kan antas ta emot dömda för praktik enbart för att få oavlönad arbetskraft är placeringen olämplig. I underlaget för bedömningen om föreslagen arbets- plats är lämplig ingår bland annat en värdering av om arbetsuppgifterna ligger inom ramen för ett etablerat företags normala verksamhet liksom den information som kan inhämtas från kronofogde- och skattemyndigheterna.

Vid planering av huvudsysselsättningen måste det kontrolleras att den elektroniska övervakningstekniken inte störs eller skadas av den aktuella miljön. Vistelse ombord på flygplan, vissa sjukhusmiljöer och industrier

med starka elektromagnetiska fält är exempel på miljöer i vilka övervakningstekniken av detta skäl inte är lämpligt.

Huvudsysselsättningstidens förläggning

Under verkställigheten bör huvudsysselsättningen i genomsnitt inte överstiga 40 timmar per vecka. Sysselsättningstiden bör förläggas så att den följer den dömdes normala sysselsättningstider vilket innebär att den även kan vara förlagd till kvällar, nätter och helger. Schemaändring för att fullgöra planerad övertid kan endast medges undantagsvis.

Kontroll under sysselsättningstid

Ett villkor för att sysselsättningen ska godkännas är att den dömda kan kontrolleras på ett tillfredsställande sätt. Det är inte lämpligt att arbetskamrat, närstående eller släkting förordnas som kontaktman. Om kontaktmannaskap på sysselsättningsplatsen medför uppenbara problem för den dömda och tillräcklig kontroll kan uppnås på annat sätt, kan detta undantagsvis underlåtas. En sådan situation kan föreligga om det kan göras sannolikt att den dömda riskerar att förlora arbetet.

Kontroll av sysselsättning kan t.ex. ske genom oregelbundna arbetsplatsbesök. För att kunna göra oanmälda arbetsplatsbesök måste frivårdskontoret alltid ha kännedom om var den dömda befinner sig eller kunna få denna information av utsedd kontaktman. När frivårdskontoret bedömer att kontrollen behöver utökas finns möjlighet att elektroniskt kontrollera den dömda på sysselsättningsplatsen eller genom att anlita externa kontrollörer.

Det förekommer sysselsättningar som är svåra att kontrollera på grund av att den anställde till exempel uppehåller sig på olika platser. Även i dessa fall måste en rimlig nivå på kontrollen upprätthållas.

3.5 Vistelser utanför bostaden

Allmänna råd

Av 3 och 8 §§ IöVL framgår att frivårdskontoret ska fastställa under vilka tider och för vilka ändamål vistelser utanför bostaden ska medges. I övrigt är den dömda skyldig att vistas i sin bostad.

Vistelse utanför bostaden kan beviljas för förvärvsarbete, studier eller särskilt anordnad sysselsättning. Utevistelse kan även medges för deltagande i behandling, program, besök hos frivårdskontoret eller extern kontrollör.

I den totala tiden för utevistelse ingår restid till och från aktivitet. Två timmars utevistelse per dag den första månaden under verkställighet med IÖV bör medges under aktivitetsfri dag (kl 06.00-22.00) i de fall den dömda inte har någon annan aktivitet utanför hemmet under samma dag. Vid verkställighet överstigande en månad bör denna utevistelse utökas så att den under den andra månaden uppgår till högst 3 timmar per dag och under den tredje och fjärde månaden högst 6 timmar per dag. Dessa utevistelser får endast medges 2 dagar per vecka och får inte sammanläggas med utevistelse avsedd för personliga angelägenheter.

Härutöver kan för utevistelse beviljas efter behovsprövning i det enskilda fallet upp till fyra timmars utevistelse per vecka för personliga angelägenheter såsom tvätt, inköp, bank- och postärenden. Undantagsvis kan inom denna ram även utevistelse beviljas för deltagande i annan aktivitet som bedöms ha en avgörande betydelse för den dömdes återanpassning.

Så långt som möjligt bör schemat för vistelser utanför bostaden klargöras redan under utredningstiden.

För att minska isoleringen i bostaden under längre sammanhängande ledigheter kan huvudsysselsättningen kompletteras med annan särskild anordnad sysselsättning eller annan lämplig aktivitet.

3.6 Kontroll och kontakter med den dömd

7 § I samband med utredningen ska en bedömning av kontrollbehovet göras. Omfattningen av oanmälda hembesök och andra kontroller ska anpassas till de aktuella förhållandena i det enskilda fallet.

Allmänna råd

Den dömdes kontakter med frivårdskontoret i programverksamheten och andra behandlingskontakter bör vägas in. Även andra skäl än det rena kontrollsyftet bör vara avgörande för bedömning av kontaktbehovet. Det är t.ex. av vikt att den dömd inte själv anser sig sakna nödvändig kontakt med frivårdskontoret.

8 § Den som verkställer IÖV är att betrakta som frihetsberövad. Kontrollen av denne ska vara så organiserad att misskötsamhet kan upptäckas och åtgärder sättas in dygnet runt, alla dagar i veckan. Oregelbundna hembesök och arbetsplatsbesök samt besök vid frivårdskontoret ska planeras inför IÖV.

Allmänna råd

En ändamålsenlig kontroll måste bygga på god kännedom om den övervakade, om gällande regler och policy samt om hur det tekniska övervakningssystemet fungerar. Kontrollen måste också inbegripa möjlighet att när behov uppstår kunna genomföra incidentstyrda hembesök.

Hembesök bör i normalfallet genomföras två gånger i veckan. Dessa bör ske oregelbundet och företrädesvis förläggas till vardagskvällar och veckoslut/helger.

Frivårdskontoret bör ha särskilda rutiner för bedömning av de dömdas kontrollbehov vid verkställighetens start och under pågående verkställighet. Ändrade förhållanden under verkställighetens gång kan utgöra anledning att omvärdera den tidigare bedömda risken för misskötsamhet. En individuell riskbedömning kan i det enskilda fallet resultera i att antalet hembesök tillfälligtvis eller genomgående blir lägre eller högre än i normalfallet. I de fall där sådana elektroniska hjälpmedel för nykterhetskontroll som beskrivs i avsnitt 5.5 utnyttjas ska effekten av detta vägas in i bedömningen av antalet hembesök.

Frivårdskontoret bör ha kontakt med den dömdes arbetsplats eller motsvarande varje vecka även om inga tecken på misskötsamhet föreligger. Även den dömdes deltagande i vård och behandling eller program behöver

kontrolleras genom fortlöpande kontakt med den som ansvarar för programmet.

Som riktning bör gälla att den dömda bör besöka frivårdskontoret eller lokal mottagning minst en gång i veckan. Dessa besök kan ersättas av deltagande i programverksamhet eller föreskriven behandlingskontakt. Telefonkontakt bör också förekomma varje vecka. Den dömda måste informeras om att han eller hon är skyldig att lämna företrädare för Kriminalvården tillträde till bostaden.

Frivårdskontoret bör vid behov samråda med polisen angående eventuell medverkan vid hembesök för uppföljning av misskötsamhet utom kontorstid och för att säkerställa rutinerna för upphävande av beslut om IÖV och förpassning till anstalt.

9 § Frivårdskontoret får utse lekman som extern kontrollör vid kontroll av den dömda. Frivårdskontoret ska tillse att sådan extern kontrollör har erforderlig kompetens för uppdraget. I förordnandet, som ska vara skriftligt i varje enskilt ärende, preciseras den externa kontrollörens uppgifter, behörigheter och ansvar. Den dömda ska beredas tillfälle att i förväg yttra sig över den person som föreslås som extern kontrollör. Den externa kontrollören ska erinras om tystnadsplikten och ska kunna legitimera sig inför den dömda.

Allmänna råd

Frivårdskontoret ansvarar för planering och uppföljning av de uppdrag de externa kontrollörerna utför.

Utgångspunkten är att det är Kriminalvårdens personal som ska utöva en stor del av tillsynen. Detta hindrar inte att det i en hel del fall kan bedömas lämpligt att utse andra personer att handha tillsynen. Externa kontrollörer kan generellt anlitas för att genomföra kontrollerna tillsammans med kriminalvårdspersonal. Tillsynen kan även utövas enbart av externa kontrollörer. Det är särskilt lämpligt att anlita extern kontrollör i de fall den dömda bor på förhållandevis stora avstånd till frivårdskontoret. Detta kan även vara lämpligt när den dömda har bristande språkkunskaper eller har särskilda behov som bättre kan tillgodoses genom medverkan av extern kontrollör. Vid bedömning av om externa kontrollörer ska användas bör även vägas in om detta medför betydande kostnadsmissiga fördelar. Det är inte lämpligt att anlita organisation, privat företag eller anhörig som externa kontrollörer. Extern kontrollör äger inte rätt att besluta om lättnader eller andra ändringar av meddelade föreskrifter. Om det är lämpligt kan extern kontrollör anlitas att på egen hand avlägsna utrustning i den dömdes bostad.

3.7 Samråd med socialtjänsten och andra myndigheter

10 § Kriminalvården ska aktivt medverka till att förmedla de kontakter mellan den dömda och andra myndigheter som krävs för att tillgodose den dömdes behov. Samarbete ska etableras med arbetsförmedling och andra organisationer som kan bidra till att sysselsättning kan ordnas.

Allmänna råd

Samråd med socialtjänsten bör ske i de fall behandlingsinsatser planeras. Likaså bör kontakt tas om problem som inte den dömda eller frivårdskontoret själva kan lösa. Det kan exempelvis vara fråga om boendet och ekonomin. I den mån andra vårdgivare anlitas bör också samråd ske med dessa, t.ex. hälso- och sjukvården.

Kriminalvården ska aktivt medverka till att förmedla kontakter mellan den dömda och andra myndigheter som krävs för att tillgodose angelägna behov inför verkställighetens upphörande. Om det finns risk för att den dömda under verkställighet med IÖV kan inverka menligt på hemmavarande barn bör detta uppmärksammas och kontakt tas med socialtjänsten för utredning.

3.8 Anlitande av tolk

Allmänna råd

Om en dömd som ansöker om intensivövervakning inte behärskar svenska språket eller är allvarligt hörsel- eller talskadad bör frivårdskontoret vid behov anlita tolk under utredningen.

Vidare måste den dömdes behov av tolk och möjligheterna att anordna tolkhjälp under verkställigheten utredas. I övrigt se Handbok i förvaltningsrätt för Kriminalvården.

3.9 Ekonomi

Avgift

11 § Den dömda ska informeras om att han eller hon normalt ska erlägga en avgift på 50 kronor per verkställighetsdag och om tidpunkten för betalningen. Frivårdskontoret ska utreda den dömdes ekonomiska förhållanden och pröva om han eller hon har förutsättningar att betala avgiften.

Allmänna råd

Avgiften ska erläggas månadsvis i förskott men betalning i mindre delar kan medges om det finns särskilda skäl. Avgiften kan efterges för hela eller för del av verkställigheten när det är motiverat med hänsyn till den dömdes ekonomiska förhållanden. Avgift bör inte tas ut i fall då tveksamhet föreligger om det finns ekonomiska förutsättningar att betala avgiften. Den som uppbär ekonomiskt bistånd från socialtjänsten till uppehållet behöver inte erlägga någon avgift.

Återbetalning av förskottsvis inbetalade avgifter kan komma i fråga endast i de fall verkställigheten upphör i förtid utan den dömdes egen förskyllan. Ytterligare anvisningar i frågan finns i Riktlinjer avseende avgift för verkställighet utanför anstalt i form av intensivövervakning med elektronisk kontroll (IÖV).

Inbetald avgift (maximalt 6 000 kronor) sätts in på särskilt konto hos huvudkontoret och tillfaller Brottsoffermyndigheten.

Den dömdes övriga kostnadsansvar

Det åligger den dömda att tillse att han eller hon uppbär inkomst eller bidrag till sin försörjning. Den dömda har rätt att uppbära eventuell pension eller sjukpenning under verkställigheten. Ersättning från arbetslöshetskassa utgår normalt inte under verkställighet av IÖV. I fall där den dömda uppger att han eller hon kommer att uppbära A-kassa under verkställigheten bör den dömda uppvisa bevis därom. I annat fall kan frivårdskontoret, efter godkännande av den dömda, inhämta intyg om detta från berört fackförbund. Uppbär den dömda andra sociala förmåner måste den dömda själv kontrollera med berörd myndighet om ersättningen kan ges även under verkställighet av IÖV.

Den dömda får normalt inte ersättning för omkostnader i anledning av verkställigheten. Detta innebär att den dömda inte får ersättning för de extra telefonkostnader som den elektroniska kontrollen medför. Den dömda får även svara för förlorad inkomst för deltagande i och kostnader för resor till och från olika aktiviteter som ålagts honom.

Har den dömda förorsakat skador på eller förlust av den tekniska utrustningen bör detta ersättas av den dömda såvida det inte finns särskilda skäl som talar däremot.

Kriminalvårdens kostnadsansvar

Med undantag för vad som angivits ovan beträffande den dömdes kostnadsansvar svarar Kriminalvården för samtliga kostnader för utredning och kontroll samt för kostnader för den dömdes deltagande i vård och behandling och/eller i program. Saknar den dömda medel att bekosta extra telefonkostnader och resor till och från aktiviteter som följer av meddelade föreskrifter kan bidrag utgå från Kriminalvården.

I enlighet med normaliseringsprincipen ska behandlingsinsatser som äger rum före eller efter verkställigheten bekostas av annan huvudman. Likaså ska vård och behandling som ges den dömda inom ramen för en föreskrift och som är avgiftsfri inte bekostas av Kriminalvården (t.ex. besök på alkoholtvättning eller hos narkomanvårdsgrupp).

Vårdinsatser, bedömningar eller provtagningar som erfordras för att genomföra utredningen inför verkställigheten kan dock bekostas av Kriminalvården liksom patientavgifter som uppkommer till följd av en föreskrift som frivårdskontoret beslutat.

Behandlingsinsatser för t.ex. missbrukare bör därför planeras i samråd med socialtjänsten och i förekommande fall med hälso- och sjukvården. I de fall behandlingen beräknas fortgå efter verkställigheten bör Kriminalvår-

den i förväg förvissa sig om att betalningsansvarig huvudman är beredd att svara för sin del av vårdkostnaderna. Socialtjänstens beslut i kostnadsfrågan bör om möjligt vara skriftligt.

Den person som frivårdskontoret förordnat som extern kontrollör ersätts med timarvode och omkostnadsersättning enligt de normer som fastställts av huvudkontoret.

3.10 Försäkringar

12 § Den dömde och vid behov även sysselsättningsplatsen ska informeras om gällande försäkringsskydd före verkställighetens början.

Allmänna råd

Den som avtjänar fängelsestraff genom intensivövervakning med elektronisk kontroll har normalt ett försäkringsskydd i lagen (1962:381) om allmän försäkring. Den dömde omfattas också ofta av det försäkringsskydd som följer av en anställning eller av studier.

Utöver detta skydd tillämpas lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd på den som utför oavlönat arbete enligt en föreskrift som meddelats med stöd av 8 § första stycket p. 2 IövL. Med sådant arbete jämföras annan särskilt anordnad sysselsättning som ersätter arbete eller studier och som inte är vård eller behandling. Skyddet inträder när den första färden påbörjas till platsen för verksamheten och gäller till dess den sista färden från verksamheten har avslutats.

Det finns även ett försäkringsskydd till förmån för den hos vilken den dömde arbetar och för de som är anställda hos denne. Ersättning av allmänna medel kan utgå för skada som orsakats av den som utför oavlönat arbete enligt 8 § första stycket p. 2 IövL. Detta framgår av 11 § IövF.

Externa kontrollörer är inte anställda inom Kriminalvården och omfattas därför inte av samma försäkringsskydd som anställda. Eventuella skadekrav från lekmän får prövas med hänsyn till omständigheterna i varje enskilt fall.

4. Beslut

4.1 Att beakta vid bifall till ansökan

13 § Underrättelse om beslutet sker genom att den dömde snarast informeras muntligen och erhåller det skriftliga beslutet senast i samband med verkställighetens början. Beslutet om föreskrifterna ska överlämnas till den dömde senast när verkställigheten påbörjas.

4.2 Att beakta vid avslag på ansökan

Allmänna råd

I blankett för ansökan om IÖV anges att s.k. förenklad delgivning kan komma att tillämpas. Detta innebär att den dömde får del av avslagsbeslutet genom vanlig postförsändelse. En eller någon dag senare sänds ett meddelande till den dömde att beslutshandlingen tidigare översänts. Den dömde anses delgiven två veckor efter den dag då det senaste meddelandet skickats

från frivårdskontoret. Observera att detta förfarande endast kan användas om den dömde använt blankett där upplysning om förenklad delgivning finns angiven. På brev till den dömde ska frivårdskontoret ange boxadress som avsändare. Om frivårdskontoret tillställs bevis från posten om att försändelsen inte kommit fram avbryts förfarandet med förenklad delgivning. Om det kan förmodas att den dömde kommer att vara borta en längre tid eller om det annars verkar olämpligt med förenklad delgivning bör ordinarie delgivning tillämpas.

Om förenklad delgivning har tillämpats ska frivårdskontoret notera detta på "Anteckningssidan" i KLAS-FÖR.

Inställelsebeslut kan expedieras efter avslagsbeslut om det framgår av inställelsebeslutet att den dömde inte behöver inställa sig på fastställd dag om den dömde begärt omprövning av IÖV-beslutet och beslutet inte vunnit laga kraft.

Regionens beslut i ärendet kan överklagas till länsrätt. För att därefter få ärendet prövat av kammarrätt erfordras prövningstillstånd. Om den dömde begär prövning hos regionen eller efter ett avslagsbeslut av region går vidare till förvaltningsdomstol ska beslutet om IÖV vinna laga kraft innan den dömde kan tas in i anstalt. Den dömde kan alltid självmant påbörja verkställighet i anstalt.

Ej automatiskt hinder för verkställighet

Den dömde får tas in i anstalt innan ansökningen slutligt prövats om

- ansökan har gjorts efter den dag han eller hon enligt föreläggande som avses i 10 § första stycket lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. senast skulle ha inställt sig vid en kriminalvårdsanstalt för verkställighet av straffet,
- han eller hon tidigare har gjort en ansökan om att få undergå verkställighet av samma straff utanför anstalt,
- det är uppenbart att ansökan avser straff för vilka IÖV inte kan medges eller
- han eller hon är häktad.

4.3 Avskrivningsbeslut

Allmänna råd

Om den dömde skriftligen återtar sin ansökan om IÖV innan beslut fattats ska frivårdskontoret upprätta ett avskrivningsbeslut. Avskrivningsbeslutet skickas enligt rutinerna för förenklad delgivning om den dömde informerats om att sådan delgivning ska tillämpas.

Om den dömde muntligen återkallar sin ansökan ska han eller hon uppmanas att senast inom en vecka inkomma med en skriftlig återkallelse. Han ska därvid även informeras om att ärendet kommer att avskrivas. Tjänsteanteckning ska upprättas. Avskrivningsbeslutet expedieras enligt ovan.

5. Verkställigheten

5.1 Förberedelser och verkställighetens början

14 § På dagen för verkställighetens början ska frivårdskontoret göra hembesök för att installera övervakningsutrustningen. Vid hembesöket ska genomgång ske av den elektroniska utrustningen och den dömde ska på nytt informeras om vad intensivövervakningen och verkställighetsplanen innebär. Den dömde ska senast vid detta tillfälle delges beslut om eventuella ändringar i den ursprungliga verkställighetsplanen. Den dömde ska alltid informeras hur han eller hon när som helst under dygnets samtliga timmar kan komma i kontakt med den tjänsteman som har beredskap.

Om den dömde avgett viljeförklaring om att han eller hon trots ingiven nådeansökan, som uppfyller förutsättningarna enligt 13 § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m., vill påbörja verkställigheten ska detta antecknas i journalen. Intensivövervakningen inleds när den elektroniska övervakningsutrustningen är ansluten till övervakningssystemet.

Om den dömde inte är hemma eller är påverkad av beroendeframkallande medel när verkställigheten ska börja ska ärendet anmälas till övervakningsnämnden såvida inte frivårdskontoret bedömer att det finns förutsättningar att inleda verkställigheten något senare (inom ett par dagar). Andra skäl utanför klientens kontroll kan motivera en senareläggning upp till en vecka. Beslut om detta fattas av chefen för det lokala verksamhetsområdet. Dokumentationen av senarelagd start av IÖV kan ske genom anteckning på aktuellt beslut om intensivövervakning.

Allmänna råd

Frivårdskontoret ska tillsammans med den dömde förbereda verkställighetsplanen. Eventuella kompletteringar av verkställighetsplanen bör om möjligt göras i detta skede.

Om den dömde ansöker om nåd före intensivövervakningens början och nåd inte tidigare sökts i målet ska verkställigheten anstå i avvaktan på regeringens beslut. Den dömde kan dock själv påkalla verkställighet.

Ansökan om intensivövervakning anses återkallad om den dömde, trots ansökan om intensivövervakning, inställer sig i anstalt. Chefen för verksamhetsområdet ska i sådant fall meddela ett avskrivningsbeslut.

5.2 Straffidsbeslut

15 § När verkställigheten har inletts ska frivårdskontoret omedelbart utfärda ett straffidsbeslut som ska delges den dömde. Av beslutet ska slutdag och, då strafftiden överstiger en (1) månad, dag för villkorlig frigivning framgå. Delgivningsexemplaret ska fästas på domen. Den dömde erhåller en kopia av beslutet. Om mer än en dom ska verkställas ska handlingarna skickas till huvudkontoret för utfärdande av straffidsbeslut. Beslutet och kopior av beslutet översänds till frivårdskontoret (ett delgivningsexemplar som ska fästas på domen och ett exemplar till klienten).

Om intensivövervakning upphävs och frigivning är nära förestående måste verksamhetsstället utfärda nytt straffidsbeslut senast angiven frigivningsdag eller om den dömde är avviken så snart som verkställigheten återupptagits.

5.3 Allmänt om kontroll

Allmänna råd

Den som verkställer intensivövervakning är att betrakta som frihetsberövad. Kontrollen av denne ska vara så organiserad att misskötsamhet kan upptäckas och åtgärder sättas in dygnet runt, alla dagar i veckan.

Av säkerhetsskäl bör hembesök i normalfallet utföras av två personer, om inte detta utifrån en säkerhetsmässig bedömning anses obehövt. Hembesöken får utföras av tjänstemän och/eller externa kontrollörer som anlitats vid tillsynen.

5.4 Prov för drogkontroll m.m.

16 § Fullständigt alkohol- och drogförbud gäller och drogtester ska äga rum med sådan frekvens samt vid sådana tidpunkter att eventuellt bruk av alkohol eller andra droger upptäcks.

5.5 Utandningsprov

17 § Den dömde ska regelmässigt lämna utandningsprov i samband med hembesök, vid besök på frivårdskontoret, i samband med deltagande i programverksamhet eller annars när det bedöms påkallat. Utandningsprov ska tas av kriminalvårdspersonal och/eller externa kontrollörer samt när det bedöms lämpligt av externa vårdgivare. Frivårdskontoret måste förvissa sig om att externa kontrollörer och externa vårdgivare som utför provtagningen har erforderlig kompetens för uppgiften.

Utandningsprov i samband med IÖV ska handhas enligt de anvisningar som gäller för den utrustning som används. Om det vid provtagning föreligger positivt provresultat och den dömde förnekar alkoholkonsumtion ska provtagningen upprepas, dock tidigast efter fem minuter.

Elektroniska hjälpmedel integrerade i det tekniska övervakningssystemet kommer att utnyttjas för utandningsprov. Sådana hjälpmedel ska i första hand utnyttjas i fall där det bedöms föreligga risk för att alkoholförbudet inte kommer att efterföljas eller där annan kontroll av den dömde försvåras av exempelvis stora geografiska avstånd.

Vid utredning av misstanke om missbruk ska den dömdes inställning till missbruket och andra iakttagelser angående alkohelpåverkan beaktas och dokumenteras.

5.6 Övriga prov för drogkontroll

18 § Den dömde ska föreläggas att lämna prov för drogkontroll i samband med verkställighetens början och därefter i den omfattning som bedöms erforderlig i varje enskilt fall. Provet ska utföras av kriminalvårdspersonal såvida det inte bedöms lämpligt att anlita polikliniska mottagningar, narkomanvårdsenheter, andra vårdgivare eller externa kontrollörer. Provet ska, om inte särskilda skäl föreligger, lämnas i närvaro av den som har ansvar för provtagningen och vid

väntetid för provtagning ska den dömde hållas under uppsikt. Provtagning på kvinna får endast verkställas eller bevitnas av kvinnlig personal, sjuksköterska eller läkare.

Om en sållningsanalys av ett svett- eller salivprov visar positivt resultat ska prov för verifikationsanalys tas. Verifikationsanalys ska göras av laboratorium som anvisas av huvudkontoret. Vid oklarhet om resultatets tillförlitlighet, tidpunkten och omfattningen av missbruket eller andra frågor av betydelse ska det anlitate laboratoriet kontaktas. Vid utredning av misstanke om missbruk ska den dömdes inställning till missbruket och andra omständigheter av betydelse beaktas och dokumenteras. Om den dömde erkänner missbruk behöver provsvaret inte inväntas för att upphäva verkställigheten och frågan om upphävande ska därför skyndsamt anmälas till övervakningsnämnden.

Allmänna råd

Allmänt om provtagning

Lagen medger inte att den dömde föreläggs att lämna prov för drogkontroll innan verkställigheten påbörjats.

Externa kontrollörer kan utföra prov för drogkontroll. När externa vårdgivare eller externa kontrollörer anlitas för provtagning måste frivårdskontoret förvissa sig om att den som ska utföra uppgiften har tillräcklig kompetens.

Den dömde bör i möjligaste mån inte informeras i förväg om när provtagningen kommer att äga rum.

Urinprov

Om det är känt att den dömde missbrukar eller har missbrukat narkotika bör han eller hon föreläggas att lämna urinprov minst en gång per vecka under verkställigheten. Ett positivt prov bör föranleda beslut om ytterligare prov.

Urinprov för att kontrollera förekomsten av förbjudna dopningsmedel bör endast föreläggas den dömde när det föreligger misstanke om sådant missbruk.

Före urinprovstagning bör den dömde tvätta händerna. Vid misstanke om att provet kan komma att manipuleras kan exempelvis provtagning ske på frivårdskontoret eller hos en extern vårdgivare.

Om den dömde inte klarar att lämna provet omedelbart bör han eller hon beredas skälig tid till detta. Det är önskvärt att den som ansvarar för provtagningen håller den dömde under uppsikt under väntetiden. Om det inte är möjligt att invänta provet bör den dömde föreläggas att lämna ett prov senare samma dag. Kan den dömde inte lämna prov efter fyra till sex timmar kan detta bedömas som vägran att medverka vid kontrollen.

Om den dömde förklarar att han eller hon inte kan lämna urinprov av medicinska skäl bör frågan prövas av läkare.

Blodprov

Beslut om att den dömde ska lämna blodprov bör endast förekomma undantagsvis. Eftersom beroendeframkallande medel kan påvisas under väsentligt kortare tid i blod än i urin kan blodprov inte ersätta urinprov. Blodprovs-

tagning får endast utföras av därtill behörig personal inom hälso- och sjukvården.

Övrigt

För ytterligare information om provtagning m.m. se Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om prov för drogkontroll.

5.7 Sjukanmälan

19 § Den dömda ska upplysas om att han eller hon vid sjukdom ska anmäla detta till frivårdskontoret och att han eller hon är skyldig att på anmaning av frivårdskontoret uppvisa läkarintyg från första sjukdagen. Vid långvarig sjukskrivning bör en ändring av verkställighetsplanen/föreskrifterna övervägas.

Allmänna råd

Av 14 § IöVL framgår att vistelse på sjukhus inte ska medföra att verkställigheten utanför anstalt upphävs. Vid långvarig sammanhängande sjukskrivning i hemmet, motsvarande mer än en tredjedel av verkställighetstiden, bör ändrad föreskrift om sysselsättning övervägas. I sista hand bör ärendet underställas övervakningsnämnden för eventuellt upphävande av IÖV. Om den sjukskrivne inte har någon annan aktivitet utanför bostaden får en timmes utevistelse per dag beviljas för att bryta hans eller hennes isolering i bostaden.

5.8 Förändring av föreskrift

Allmänna råd

Frivårdskontoret får ändra, upphäva eller meddela ny föreskrift och ska efter ansökan av den dömda pröva om det finns skäl att förändra den dömdes föreskrift. Schemaändring under verkställigheten ska undvikas men akut behov av sådan ändring kan uppstå, t.ex. vid behov av läkarvård eller dylikt. Ändring av plan för verkställigheten ska dokumenteras.

Angelägenhet av väsentlig betydelse som kan innebära ändrad föreskrift kan vara:

- akut sjukvård eller tandvård,
- besök hos nära anhörig som är svårt sjuk,
- närvaro vid närståendes begravning,
- kallelse att inställa sig hos polis eller annan myndighet,
- förändrad bostads- och arbetssituation.

Vistelse utanför bostaden bör medges restriktivt och bör inte omfatta längre tid än vad som erfordras för att tillgodose ändamålet. Utevistelse, som innebär att den dömda inte kan återvända till bostaden samma dag, bör endast förekomma om det är omöjligt att genomföra aktiviteten på annat sätt. Vid utevistelse inom annat frivårdskontors geografiska ansvarsområde bör det frivårdskontoret bistå med kontroll under utevistelsen. Vid prövning av ansökan bör även göras en bedömning av missbruksrisk och risk för annan misskötsamhet.

6. Upphävande av intensivövervakning

6.1 Upphävande på grund av brott mot föreskrift

20 § Om den elektroniska utrustningen indikerar att en förseelse begåtts eller om detta kommer fram på annat sätt ska nödvändiga åtgärder vidtas skyndsamt.

Allmänna råd

Misskötsamhet leder normalt till att verkställigheten utanför anstalt upphävs. Utrymme finns för Kriminalvården att, genom förändringar av föreskrifterna, främst i form av föreskrifter om intensifierad kontakt, skärpa verkställigheten om misskötsamhet som är av mindre betydelse förekommit.

Den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde frivårdskontoret är verksam kan besluta att verkställigheten ska upphöra när den dömde varit påverkad av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller medicin som efter prövning inte godkänts av läkare som anvisats av frivårdskontoret. Detsamma gäller om den dömde vägrat medverka vid prov för drogkontroll om inte medicinska eller liknande skäl förelegat. Detsamma gäller också om den dömde har avvikit eller gjort sig skyldig till för sen hemkomst som kan räknas i timmar om det inte finns någon godtagbar förklaring till förseningen. Även upprepade mindre förseningar kan medföra ett upphävande, liksom vägran att lämna företrädare för Kriminalvården tillträde till bostaden.

Avsiktlig åverkan på de elektroniska hjälpmedlen är också skäl för upphävande. Om den dömde inte i rätt tid fullgör den betalningsskyldighet som åligger honom, bör verkställigheten upphöra, såvida det inte är fråga om endast några dagars försening. Har avgiften hunnit betalas vid tidpunkten för övervakningsnämndens sammanträde bör verkställigheten utanför anstalt i regel kunna fortsätta.

6.2 Upphävande på grund av nya brott, häktning i annat mål, ny dom eller verkställighet av annan dom

Allmänna råd

Upphävande innan intensivövervakning påbörjats

Har brott begåtts innan intensivövervakningen inletts bör denna omständighet i sig inte medföra att beslut om intensivövervakning ska upphävas.

Av 14 § IövL framgår att om den dömde innan fastställt datum för intensivövervakningens början döms av domstol till ny fängelsepåföljd eller får villkorlig medgiven frihet förverkad så att den sammanlagda strafftiden överstiger sex månader ska beslutet om intensivövervakning upphävas när domen blivit verkställbar mot den dömde. Om den dömde vid fastställt datum för intensivövervakningens början är häktad eller verkställer annat straff än det som innefattas i beslutet om intensivövervakning ska beslutet upphävas.

Upphävande under pågående intensivövervakning

Om den dömden under pågående intensivövervakning grips, anhålls eller häktas behöver det inte innebära att intensivövervakningen upphävs. Om han eller hon inte erkänner brottet under polisutredning eller erkänner brottsligheten som hänför sig till tiden före verkställighetens början ska verkställigheten fortgå såvida inte andra omständigheter talar emot. Om det inte föreligger erkända brott finns förutsättningar att upphäva intensivövervakningen enbart när det föreligger en verkställbar dom.

Enligt 12 § IövL får sammanläggning av strafftid inte ske om den sammanlagda strafftiden därvid kommer att överstiga sex månader.

6.3 Upphävande på grund av ändrade förutsättningar för intensivövervakning

Allmänna råd

Om sammanboende som tidigare lämnat sitt medgivande begär att beslutet om intensivövervakning ska upphävas före eller under pågående verkställighet, ska ärendet utredas skyndsamt och vid behov underställas övervakningsnämndens prövning.

Om den som brottet riktats mot flyttar samman med den dömden under verkställigheten bör detta utredas och anmälas till övervakningsnämnden.

Omständigheter som innebär att den elektroniska kontrollen inte kan upprätthållas, kan medföra att verkställigheten avbryts. Det kan bli fallet om bostaden förstörs genom brand eller mer varaktigt förlorar telefonförbindelse eller elförsörjning. Under kortare perioder av bortfallen elektronisk övervakning kan intensivövervakningen upprätthållas med annan kontroll av den dömden. Vid längre bortfall än ett par dygn bör man överväga att interimistiskt upphäva verkställigheten. När problem med övervakningssystemet berör fler än enstaka dömda bör kontakt tas med huvudkontoret.

Den dömden kan själv begära att pågående verkställighet utanför anstalt ska upphävas och övergå i verkställighet i anstalt. Likaså kan person, som erhållit bifall till sin ansökan och därefter ångrat sig innan verkställigheten påbörjats, få beslutet upphävt. Beslut om upphävande meddelas av övervakningsnämnden.

Av förordningen (1994:1060) om IÖV framgår att övervakningsnämnds beslut om upphävande av IÖV ska översändas till huvudkontoret för uppdatering av klientregister.

6.4 Att beakta vid upphävande

21 § Om övervakningsnämnden beslutar att intensivövervakning ska upphävas innan verkställigheten påbörjats, ankommer det på frivårdskontoret att, efter beslut om anstaltsplacering, omedelbart expediera beslut om inställelse i anstalt om detta inte tidigare skett. Förkortad inställelsetid ska därvid tillämpas, vilket innebär att den dömden ska föreläggas att inställa sig på viss anstalt viss angiven dag som

infaller femton dagar efter frivårdskontorets expediering. Liggetid på posten ska anges till åtta dagar.

Det ankommer på frivårdskontoret att till mottagande anstalt/häkte översända kopia av övervakningsnämndens beslut att upphäva påbörjad verkställighet utanför anstalt. Har intensivövervakningen dessförinnan avbrutits av frivårdskontoret ska även kopia av detta beslut bifogas.

Det ankommer på anstalt eller häkte att skyndsamt utfärda nytt straffidsbeslut när den dömden inställt sig i anstalt/häkte.

Allmänna råd

Enligt 16 § IövL beslutar frivårdskontoret att intensivövervakningen tills vidare ska upphävas. Övervakningsnämnden eller dess ordförande ska senast påföljande arbetsdag pröva om beslutet ska bestå. Om det lokala verksamhetsområdet under veckoslut och helgdagar beslutar att intensivövervakningen tills vidare ska upphävas ska övervakningsnämnden i beredskap pröva om verksamhetsområdets beslut ska bestå. Den tid som förflutit efter det att verksamhetsområdet beslutat att IÖV tills vidare ska upphävas fram till övervakningsnämndens beslut att inte upphäva verkställigheten ska anses som verkställd IÖV-tid.

Vid misskötsamhet som inte kan betecknas som ringa bör frivårdskontoret som regel meddela beslut om att intensivövervakningen tills vidare ska upphävas.

Enligt 16 § IövL ska övervakningsnämnden ta upp frågan om slutligt upphävande skyndsamt. Övervakningsnämnden kan enligt IövL inte besluta att intensivövervakningen tills vidare ska upphävas.

Av IövL följer att upphävande av intensivövervakning inte får meddelas efter strafftidens slut. Om det vid beslut om att IÖV tills vidare inte längre ska gälla och det återstår kort tid till frigivningsdatum bör frivårdskontoret särskilt uppmärksamma övervakningsnämnden om detta.

Enligt § 15 IövL ska det av övervakningsnämndens beslut om upphävande av intensivövervakning framgå det antal dagar av fängelsestraffet som ska anses verkställda som intensivövervakning, från (inte från och med) den dag verkställigheten inletts till och med den dag intensivövervakningen tills vidare upphävts eller, om sådant beslut inte meddelats, till och med dagen för det slutliga upphävandet. Frivårdskontoret bör inför nämnden före-slå vilka dagar som på grund av misskötsamhet inte bör inräknas i verkställd tid.

Av 4 § förordningen (1994:1060) om intensivövervakning med elektronisk kontroll följer att om intensivövervakning påbörjats och verkställigheten upphävs tills vidare ska frivårdskontoret begära hos polismyndighet att den dömden ska införpassas till häkte eller anstalt.

Av 17 § IövL följer att om övervakningsnämnd beslutat att intensivövervakningen ska upphävas och beslutet inte föregåtts av beslut om upphävande tills vidare ska övervakningsnämnden vända sig till polismyndighet med begäran om förpassning. Den dömden ska överföras till närmaste häkte eller anstalt.

22 § Frivårdskontoret ska återkalla begäran om förpassning, om det efter avbruten intensivövervakning beslutas att verkställigheten utanför anstalt ska

fortgå. Polismyndighet ska också underrättas om den dömden inställt sig självmant i anstalt efter det han eller hon begärts förpassad.

6.5 Inställelse i häkte eller anstalt

23 § När IÖV avbryts på grund av interimistisk beslut eller övervakningsnämnds beslut om upphävande ska den dömden inställas i häkte eller anstalt.

7. Förberedelser för villkorlig frigivning och beslut om övervakning

24 § Frivårdskontoret ska pröva frågan om person som ska villkorligt frigives ska stå under övervakning under prøvotiden.

Allmänna råd

Frivårdskontoret ska förbereda villkorlig frigivning genom förmedling av stöd och hjälp så att den dömdes anpassning i samhället främjas.

7.1 Verkställighetens slut

25 § På verkställighetens slutdag ska hembesök göras för att nedmontera den elektroniska utrustningen. Genomgång av utfallet av intensivövervakningen bör därvid ske med den dömden. Detsamma gäller även efter avbrott i verkställigheten.

26 § När straffet verkställts ska frivårdskontoret omedelbart skicka avgångsrapport till huvudkontoret. Om övervakning efter villkorlig frigivning eller annan påföljd inte verkställs ska även journalen insändas till huvudkontoret.

8. Överklagande av beslut

Allmänna råd

Det lokala verksamhetsområdets beslut om intensivövervakning omprövas av regionen. Beslut om straffid omprövas av huvudkontoret. Regionen och huvudkontorets beslut får överklagas hos länsrätt. För vidare överklagande hos kammarrätt krävs prövningstillstånd.

Frivårdskontorets beslut om föreskrifter, ändringar i föreskrifter och nya föreskrifter för verkställighet av intensivövervakning får enligt 18 § IöVL överklagas hos övervakningsnämnd.

Övervakningsnämnds beslut enligt IöVL kan enligt 19 § IöVL överklagas till Kriminalvårdsnämnden.

Beslut enligt IöVL gäller omedelbart om inte annat förordnats.

9. Delegation mm

27 § Chefen för ett lokalt verksamhetsområde meddelar beslut enligt 9 § IöVL .

28 § Chefen för ett lokalt verksamhetsområde får förordna att beslut på Kriminalvårdens vägnar enligt IöVL får överlämnas till någon annan tjänsteman vid verksamhetsområdet som vunnit tillräcklig kunskap om och erfarenhet av ifråga-

varande arbetsuppgifter. Detta gäller dock inte beslut om IÖV enligt 9 § IövL. Detta hindrar dock inte att den som tjänstgör eller inträder som ställföreträdare enligt 23 § myndighetsförordningen (2007:515) fattar besluten.

Meddelande och återkallande av delegation ska dokumenteras i skriftliga beslut.

**KVFS
2008:6**

Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft den 1 april 2008 då Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om intensivövervakning med elektronisk kontroll (KVFS 2006:19) ska upphöra att gälla.

LARS NYLÉN

Ulf Jonson

1.	Allmänt.....	1
2.	Förberedande åtgärder för verkställighet av intensivövervakning (IÖV) m.m.	2
2.1	Information om IÖV.....	2
2.2	Allmänna villkor för deltagande.....	2
2.3	Ansökan.....	3
3.	Utredning och verkställighetsplan	4
3.1	Utredning och upprättande av plan.....	4
3.2	Missbruk, kriminalitet m.m.....	5
3.3	Bostad och telefon.....	5
3.4	Sysselsättning.....	6
3.5	Vistelser utanför bostaden.....	8
3.6	Kontroll och kontakter med den dömda.....	9
3.7	Samråd med socialtjänsten och andra myndigheter.....	11
3.8	Anlitande av tolk.....	11
3.9	Ekonomi.....	11
3.10	Försäkringar.....	13
4.	Beslut	13
4.1	Att beakta vid bifall till ansökan.....	13
4.2	Att beakta vid avslag på ansökan.....	13
4.3	Avskrivningsbeslut.....	14
5.	Verkställigheten	15
5.1	Förberedelser och verkställighetens början.....	15
5.2	Straffidsbeslut.....	15
5.3	Allmänt om kontroll.....	16
5.4	Prov för drogkontroll m.m.....	16
5.5	Utandningsprov.....	16
5.6	Övriga prov för drogkontroll.....	16
5.7	Sjukanmälan.....	18
5.8	Förändring av föreskrift.....	18
6.	Upphävande av intensivövervakning	19
6.1	Upphävande på grund av brott mot föreskrift.....	19
6.2	Upphävande på grund av nya brott, häktning i annat mål, ny dom eller verkställighet av annan dom.....	19
6.3	Upphävande på grund av ändrade förutsättningar för intensivövervakning.....	20
6.4	Att beakta vid upphävande.....	20
6.5	Inställelse i häkte eller anstalt.....	22

7	Förberedelser för villkorlig frigivning och beslut om övervakning.....	22
7.1	Verkställighetens slut.....	22
8.	Överklagande av beslut.....	22
9.	Delegation m.m.	22